

מי יגן על הפרטיות שלנו?

"אין פתרון פלא להסדרת הפרטיות", אמר פרופ' מיכאל בירנהק, מהפקולטה למשפטים אוניברסיטת תל אביב, במסגרת פורום C3, פורום המנמ"רים של אנשים ומחשבים, שסייר באחרונה במרכז האקדמי דן ♦ ד"ר טל סופר, מהמרכז הבינתחומי לניתוח תחזית טכנולוגית שליד אוניברסיטת תל אביב, דיברה על השפעתן של טכנולוגיות חדשות על היבטי פרטיות ואתיקה

יוסי הטובי

רובטיקה; ננו-טכנולוגיה. היא תיארה את פרויקט PRACDIS, פרויקט מחקר בינלאומי במימון האיחוד האירופי, הבוחן את ההשפעות האפשריות בתחום. מטרתו, אמרה, היא לזהות ולהעריך את ההשפעות האפשריות של טכנולוגיות חדשות על: אימונים על הפרטיות, שיפור הפרטיות, שינויים בתפיסת הפרטיות. היא סיכמה באומרה כי הפרויקט מציע דרכים להתמודד עם סכנות עתידיות על הפרטיות, תוך ניצול מירבי של טכנולוגיות חדשות בתחום. פרופ' **ניב אחיטוב**, נשיא המרכז האקדמי דן, הציג מחקר בינלאומי חדש, המאשש את הסברה הידועה, לפיה בני נוער מתייחסים לנושא של אובדן הפרטיות בסלחנות רבה יותר מאשר מבוגרים. המחקר יתפרסם במרץ 2013.

במסגרת הרצאתו, שנשאה את הכותרת "מי הרג את הפרטיות - האדם או הרשת?" ערך פרופ' אחיטוב הבחנה בין הילדים הדיגיטליים - אלה שנולדו החל משנות ה-80 של המאה הקודמת, צמחו לתוך עולם המחשבים כבר בילדותם והחל ממחצית העשור הקודם חיים בפייסבוק ובטוויטר, ובין המהגרים הדיגיטליים - בני 40 ויותר, שעשויים להיות מיומנים בשליטה על מחשב, אך לא גדלו עמו.

הוא הציג תוצאות מחקר שהיה שותף לו, שנעשה בקרב 1,500 בני נוער מחמש מדינות באירופה וכן בישראל, אשר בחן את תפיסת הפרטיות של בני נוער בגילאים 16 עד 18. המחקר נועד לבחון את השלכות הטכנולוגיה העתידית על פרטיות. הוא מומן על ידי האיחוד האירופי ונערך בגרמניה, אוסטריה, בלגיה, פינלנד, פולין וישראל, שהייתה המדינה שממנה נדרג המספר הרב ביותר של בני נוער.

החלוקה המגדרית הייתה ביחס של 44.3% נערות ו-55.7% נערים.

במסגרת המחקר, אמר פרופ' אחיטוב, עלתה השאלה האם הצורך בפרטיות הוא תכונה גנטית מולדת או שמא נרכשת. הוא תיאר את השתלשלות הפרטיות - החל מסיפור חווה והנחש בספר בראשית ועד ימינו אלה. לדבריו, "תוצאת ההתפתחות הטכנולוגית היא אובדן ערך הפרטיות לטובת ערך החברתיות, שהיא לעתים חברות מדומה".

חתם את המפגש ד"ר **אהרון הפטמן**, חוקר בכיר מהמרכז הבינתחומי לניתוח תחזית טכנולוגית שליד אוניברסיטת תל אביב.

"אין פתרון פלא להסדרת הפרטיות בעידן הטכנולוגי החדש, בו נאספים פרטי מידע רבים. הטכנולוגיה ניתנת להסדרה, אולם יש לתקן תקנות ולחוקק חוקים באופן זהיר ובתבונה", כך אמר פרופ' **מיכאל בירנהק**, מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב.

פרופ' בירנהק היה אחד מהדוברים בפני פורום C3, פורום המנמ"רים של אנשים ומחשבים, שסייר באחרונה במרכז האקדמי דן. את המפגש הנחה יהודה קונפורטס, עורך ראשי של הקבוצה. לדברי פרופ' בירנהק, "הזכות לפרטיות היא זכות משפטית, תלויה נורמות חברתיות, כמו גם תלויה טכנולוגיה. אף שהיא שנויה במחלוקת, היא זכות יסוד באמנות בינלאומיות ומהווה אבן פינה בדמוקרטיה המערבית".

פרופ' בירנהק ציין כי ישנם כמה סוגי פרטיות: זו הפרטיות, העוספת את האדם, זו שבתקשורת והקשורה לסודיות שיחותיו ונתונים אודותיו, זו הקשורה להחלטה, דוגמת החלטה לבצע הפלה או להשתמש באמצעי מניעה בעת קיום יחסי מין, וסודיות המידע.

האיום על הפרטיות, אמר פרופ' בירנהק, נובע מכמה גורמים: מהמדינה, שהיא בבחינת "אח גדול" האוצר ואוגר נתונים באמצעות גופים שונים; מהשוק, בשל קיומם של מאגרי מידע קפקאיים; ומהרשתות החברתיות - מהן ניתן לדלות פרטי מידע רבים.

הוא ציין כי בארה"ב אין הגנה כללית על הפרטיות, אלא 16 חוקים שונים, פדרליים או כלליים, לתחום. בישראל, אמר פרופ' בירנהק, קיים חוק הגנת הפרטיות-1981, במחצית העשור הקודם הוקמה רמ"ט במשרד המשפטים, ובנוסף, עסקה בנושא

ב-2007 ועדת שופמן. הוא סיכם בציינו כי העתיד של תחום הפרטיות הוא מורכב, ועלול להיות עם שקיפות פחותה מזו של היום, ופחות שליטה על המידע.

ד"ר **טל סופר**, מהמרכז הבינתחומי לניתוח תחזית טכנולוגית שליד אוניברסיטת תל אביב, דיברה על השפעתן של טכנולוגיות חדשות על היבטי פרטיות ואתיקה. היא ציטטה את מייסד פייסבוק, **מארק צוקרברג**, שבינואר 2010 אמר כי "הפרטיות איננה עוד נורמה חברתית", אמירה שעוררה שיח ציבורי נרחב. לדברי ד"ר סופר, "יש חדידה הולכת וגוברת של טכנולוגיות חדשות לחיי היומיום, שמצד אחד עלולות לפגוע בפרטיות - ומנגד עשויות להגן עליה. הטכנולוגיות הן: אינטרנט; רשתות חברתיות; מצלמות מעקב ואבטחה; מערכות ביומטריות; ממשקי מוח-מכונה;

